

Dergilerden Seçmeler

Ömür TÜRKSOY

Ekoloji Ve Eko-felsefe Arasındaki Bağlantılar, Etik Ve Çevresel Yönetimin Gereklileri

(*Links Between Ecology and Ecophilosophy, Ethics and the Requirements of Environmental Management.*)

P.G. FAIRWEATHER
Australian Journal Ecology. Vol. 18,
1993, pp. 3-19.

Yazarın amacı, bilimselliğin gerekleri çerçevesinde kamuoyunun sorunlarına çözüm yolları araştırılırken, çevresel yönetimin günlük pratiklerinin arkasındaki fikirleri kavramaktır. Yazar hem felsefi tutumlarla, hem de çevresel karar verme süreçleriyle ilgilenmekte; doğa hakkındaki inançları, tavır alışları ve uğraşları yeniden değerlendirmeye çabalamaktadır.

Makaladaki başlıca argümanlar şunlardır:

- Çevresel araştırmanın yasal gereklilikleri, mevzuatın ruhu dikkate alınarak yerine getirilmelidir.
- Çevresel Etki Değerlendirmesi, getirdiği düzenlemeler açısından yeniden değerlendirilmelidir. Değerlendirme yöntemleri ise, 'bilim'in kullanım biçimi birçok tartışmaya neden olduğu için değiştirilmelidir.
- Çevresel sorunlarına ilişkin politik kararlarda psiko-sosyal faktörler etkili olmaktadır. Bu nedenle bilimsel çalışmanın yanısıra bu faktörler de, titiz bir şekilde çalışılmaktadır.
- Bilimsel uğraşlar, doğayla olan ilişkilerinde yeni bakış açıları geliştirirken felsefe

ve etikten yararlanabilirler.

- Bilim insanlarının problem tanımlarının dayanağı, sosyal sorunlar ve çevreye ilişkin talepler olmalı ve bunlar acilen çalışılmaya başlanmalıdır.
- Bilimsel ekoloji öylesine gelişti ki, artık doğallığın ne olduğu, doğanın nasıl işlediği, ekosistemlerde niçin çeşitlilik beklediğimiz gibi konularda ekofelsefecileri ve çevresel ahlakla uğraşanları etkileyip, yönlendirebilecek düzeye ulaştı.

Yazar bu argümanlar çerçevesinde, bilimsel bilgiyi çevre yönetiminde kullanırken karşılaşılan güçlükleri, eko-merkezli ve insan merkezli etik yaklaşımları, bunların mevzuatla ve doğanın tahribi ile ilişkilerini, doğallık, doğal denge, doğadaki değişim vs. kavramların yeniden ve daha açık olarak tanımlanma gereğini tartışmaktadır.

Nüfus Yoğunluğu Ve Kıyı Alanlarındaki Doğal Ortamların Korunması

(*Frequentation Humaine et Protection Des Espaces Naturels Littoraux: Un Exemple de Diagnostic en Vue d'une Strategie D'amenagement Integree*)

F. BOIRET; L. BRIGAND

Bulletin Ecology, 23 (2-3-4) 1993, pp. 96-99

Bitki örtüsünü korumak veya iyileştirmek amacıyla pekçok çalışma yapılmaktadır. Fakat yüksek kıyı bölgelerini iyileştirmek üzere faz-

laca çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma, 1988'den itibaren Fransa'daki Groix Adası'nda yürütülmüştür. Bu bölgedeki çevresel bozulmanın tek nedeninin nüfus yoğunluğu olduğu bilinmektedir.

Yeşil alanların ve kıyı bölgelerinin değişimini değerlendirmek üzere kullanılan yöntem, çapraz peyzaj tekniğidir. Bu teknik, doğadaki bozulmanın derecesi ve sosyolojik göstergelere dayanmaktadır. Bitki örtüsündeki değişimi gösterecek şekilde, kıyı bölgesinin güneyden ve güney-batı cephesinden haritaları alınmaktadır. Buna ek olarak, aynı alandaki turizm yoğunluğu da mekan-zaman boyutunda ölçülmektedir.

Bitki topluluklarının basitleştirilmiş bir haritası üzerinde, büyük ölçüde zarar görmüş alanların, yüksek kıyı bölgesinin kenar kesimlerinde yer aldığı görülebilmektedir. İç kısımların ise daha az zarar gördüğü tesbit edilmiştir. İki harita üstüste karşılaştırıldığında, bozulmuş alanlarla yoğun kullanım arasındaki korelasyon açıklıkla gözlenmektedir.

Çalışmadaa trafiğin, ulaşılabilirliği artırması nedeniyle, bozulmanın önemli nedenlerinden biri olduğu ortaya konmaktadır.

Kıyı alanlarındaki doğayı dikkate alarak, korumacı bir politika geliştirmek için, küresel ölçekteki doğal çevreye, ekolojik çalışmalara ve aynı zamanda nüfus yoğunluğuna öncelik tanıyan bütünlük yaklaşım gereklidir. Böyle bir yaklaşım her yerde geçerlidir ve uygulanma şansı vardır.

Çevre Ve Kalkınmanın Bütünleştirilmesinde Çevresel Planlama, Ekosistem Bilim Ve Ekosistem Yaklaşımları

(Environmental Planning, Ecosystem Science and Ecosystem Approaches for Integrating Environment and Development)

D. SCOTT SLOCOMBE
Environmental Management, Vol. 17,
No: 3, 1993, pp. 289-303

Son yılların popüler kavramları olan sürdürülebilir kalkınma veya sürdürülebilirlik, çevre ile kalkınma planlamasının bütünleştirilmesinin arayışı içindedir. Ancak, gelişme planlaması veya çevre planlaması bünyesinde bu bütünleşmenin gerçekleştiğine ilişkin işaretlere pek rastlanmamaktadır. Bu bütünleşme, tarihin, felsefenin ve ikisinin bir-

likte değişen rollerinin bir sonucu olarak ortaya çıkacaktır.

Genel anlamda planlama, çevresel planlama ve ekosistem bilimi kavramındaki deneyimlerin ve bilgi birikiminin ayrıntılı bir incelemesi yapıldığında, bilimsel ve mesleki pratikler içerisinde çevre ve kalkınma için bütünlük planlama amacını gerçekleştirmek üzere geçmişte pekçok çaba harcandığı görülmektedir. Fakat defalarca önerilmesine karşın, sistem yaklaşımı, çok disiplinli yaklaşım, kurumsal entegrasyon, katılımcı süreçler, bir amaca yönelik süreçler nadiren başarılabilmektedir. Ekoloji bilimi içinde geliştirilip uygulanan "ekosistem yaklaşımları", beşeri ekoloji, çevresel planlama, antropoloji, psikoloji ve diğer disiplinler çevre ve kalkınmanın başarıyla bütünleştirilmesi için bir ortam sunmaktadırlar.

Bu çalışmada, ekosistem yaklaşımları gözden geçirilmekte, avantajları ve dezavantajları tartışılmakta, geleneksel kent ve bölge planlaması, çevresel planlama ve ekosistem bilimi ile karşılaştırılmaktadır. Esas olarak, çevre ve kalkınma planlamasını bütünleştiren çerçeve için gerekli özelliklerin bir sentezi sunulmaktadır. Bu sentez, gelecekteki çalışmalar için bir rehber, mevcut programları değerlendirmek için de bir ölçüt olma işlevini göreceklerdir.

Kıyı Çevreciliğinin İki Yönü:

Cape May'de Çevre Koruma Ve Kalkınma

(The Two Faces of Coastal Environmentalism: Environmental Protection and Development on Cape May)

ROBERT E. O'CONNOR RICHARD J. BORDX KENY KIRK PFLUGH
Coastal Management, Vol. 22, pp. 183-194.

Yazarlar, literatürdeki tersine eğilime karşın, çevreciliğin tek boyutlu bir kavram olmadığına inanmaktadırlar. Tek boyutluluk, ya kalkınma adına çevresel düzenlemelere tümünden karşı çıkılması ya da kalkınmanın sınırlandırılıp çevresel düzenlemelerin katı bir şekilde uygulanması şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu çerçevede çalışmanın amacı, hassas bir ekolojiye sahip, ancak büyüme baskısı altındaki bir kıyı yöresinde, koruma yanlısı ve gelişme yanlısı tutumları incelemektir.

Araştırma üç aşamadan oluşmaktadır:

- Amerikan çevreciliğindeki bu iki yönelimi

PLANLAMA
9 5 / 1 - 2

incelemek üzere bir anket çalışması,

- Çevreci tutumların kökeninin incelenmesi (Kalkınma istegine ilişkin fikirlerin, nüfus artışı, açık alanların azalması ve yerel iş imkanlarının artmasından kaynaklandığı; çevreci düzenlemelere ilişkin fikirlerin ise yerel çevrenin korunması kaygılarından kaynaklandığı varsayılmaktadır)

- Kıyıdaiki arazi kullanımı politikasının çağrıştırdıkları (Kıyı yönetimi ile ilgili plancılarının ve politika üretenlerin, daha temiz su ortamı isteyen eylemcileri aynı zamanda yerel gelişmeyi

de engelleyenler olarak varsayımları mümkün müdür?).

Araştırma New Jersey'de Cape May bölgesinde yürütülmüştür. Çalışma sırasında 9 topluluğun lideriyle informel mülakatlar, 500 kentliyle de telefon görüşmeleri yapılmıştır. Araştırmada, yerel düzeydeki yaşam kalitesi ölçütleri bağımsız değişkenleri olarak; kentlilerin çevresel düzenleme ve kalkınma ile ilgili cümlelerden seçerek belirledikleri tercihleri ise bağımlı değişkenler olarak kabul edilmiştir.

TÜRKÇE DERGİLERDEN SEÇMELER

• Türkiye Mühendislik Haberleri

(Mart 95/Sayı 376)

- 20 yıl önceki TMMOB Konut Kurultayı Sonuç Bildirisi: 2000'li Yıllara Doğru Ülkemizde Yerleşim ve Sosyal Politikalar

Alparslan ERTÜRK

- Kent Plansızlığı A. *Hayri GÜVEN*

- Yeni İmar Affı Tartışmaları: Kapitalizmin Temel Felsefesi ile Çelişkili Kentsel Arsa Yağması

Ümit ÖZCAN

- Kaçak Yapı Olgusu ve Konut

İrem ACAROĞLU

- Denetimsiz Yerleşim (Gecekondulaşma Kaçak Yapılaşma) ve Konut Üretimi Süresine Bir Bakış

Der: Dursun YILDIZ

- Toplu Konut Üzerine

Gökülürk GÜLTEK

- İstanbul ve Göç *Mustafa ÜRGÜPLÜ*

- Kentleşme Problemleri ve Çözüm Önerileri

Namık AĞAR

- Gecekondu ve Konut Sorununa İzmir Özelinde Bir Bakış *TMMOB İMO İzmir Şb.*

- Diyarbakır'da Göç ve Kentleşme Üzerine Etkileri *TMMOB İMO Diyarbakır Şb.*

- Adana'da Kentleşme Sorunları

TMMOB İMO Adana Şb.

• Kent Kooperatifçiliği/Türkiye Kent Kooperatifleri Merkez Birliği

(Ocak-Şubat-1995. Sayı 56-57-58)

-Kente Karşı Yeni Bir Suç Girişimi: Gecekondu Bağışlaması Kent Yenilemenin Yöntemi Olamaz. *Cevat GERAY*

• Mimarlık (95/261)

- Zengin ve Müreffeh Metropol Ankara *Baykan GÜNAY*

- Konutun Bilimsel Olmayan Kısa Hikayesi *Şevki VANLI*

- Yapsatçılığın Yazılmamış Tarihi: Türkiye'de Konut Kesiminde Küçük Üreticiliğin Varlık Koşulları ve Gelişimi Üzerine Gözlemler *Oğuz IŞIK*

• Mimarlık (95/262)

- Habitat II: Stockholm'den Vancouver'e Riodan İstanbul'a... *Aydan ERİM*

- Habitat II'nin Gündemini Oluşturan Temel Kavramlar *İlhan TEKELİ*

- Konut Mekanında Modernize Kavgası

Uğur TANYELİ

- Koruma İmar Planlama Kısıtları ile Biçimlenen Yeni Konut Mimarlığımız

Gül ASATEKİN

• Toplum ve Bilim

(64-65 Güz/Kış 1994)

- Değişen Toplum/Mekan Kavrayışları: Mekanın Politikleşmesi, Politikanın Mekansallaşması *Oğuz IŞIK*

- İletişim ve Tüketim Toplumunda Mekansal Farklılığa Ait Çelişkiler *Esra AKCAN*

-Mekan Organizasyonuna İlişkin Değişen Paradigmalar *Ayda ERAYDIN*

- Evvel Mekan İçinde Kalbur Zamanlar içinde: Tarihi Coğrafya ve Yerellikler

Melih PINARCIOĞLU

-Sürdürülebilir Kenti Nasıl Planlamak!

Marina Van Geenbuisen -

Peter Nijkamp

-Zamanın Mekanla Buluşması

Satib ÖZBARAN